

Samfélagsleg ábyrgð
í sjávarútvegi
2.-3. NÓVEMBER Í HÖRPU

Í átt að sjálfbærni og áhrif á fjármálastöðugleika

Gunnar Jakobsson
Varaseðlabankastjóri fjármálastöðugleika
Seðlabanki Íslands

HAMPIÐJAN

HÁSKÓLINN Í REYKJAVÍK
REYKJAVÍK UNIVERSITY

ICELANDAIR
CARGO

ISI ICELAND
SEAFOOD

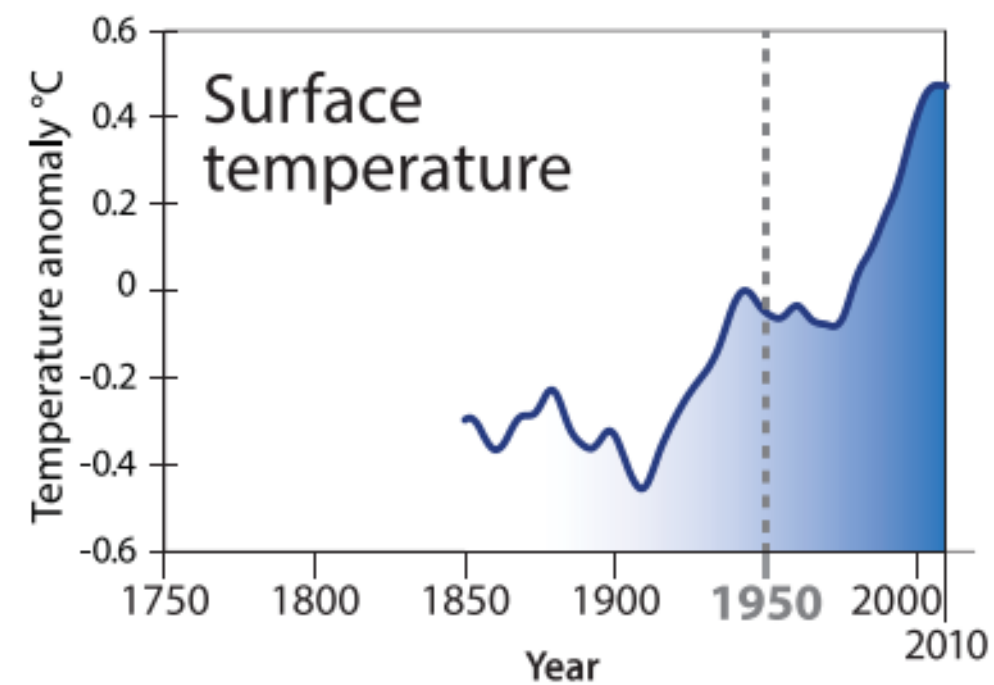
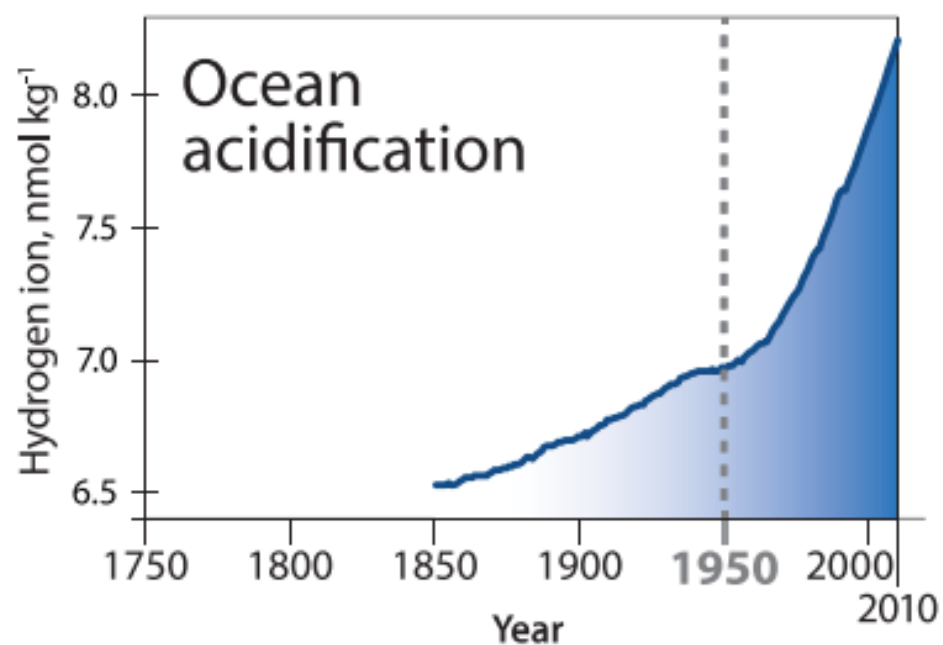
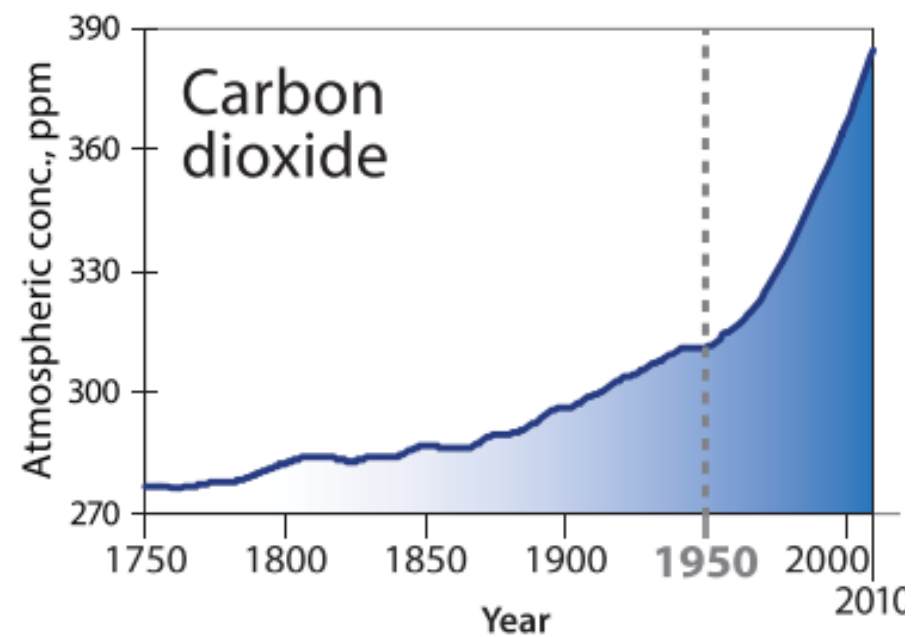
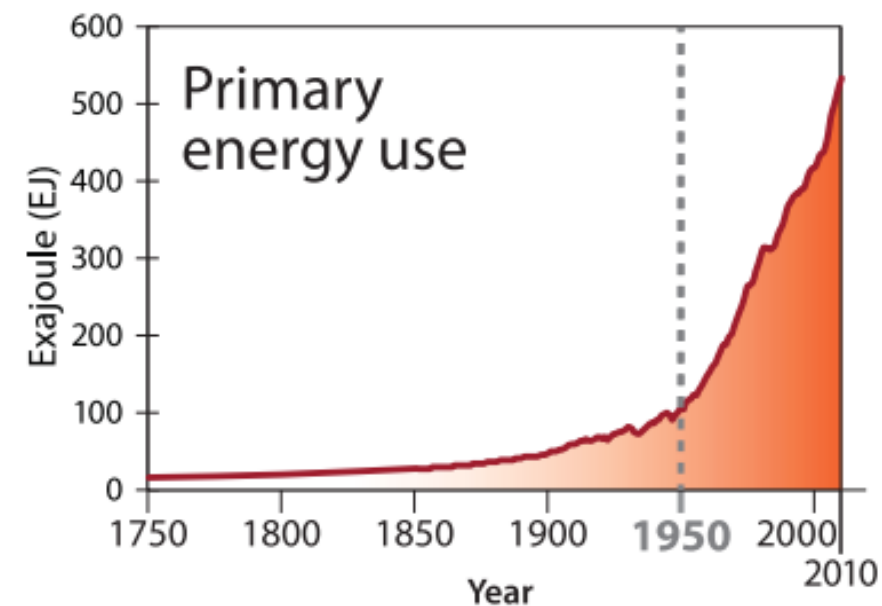
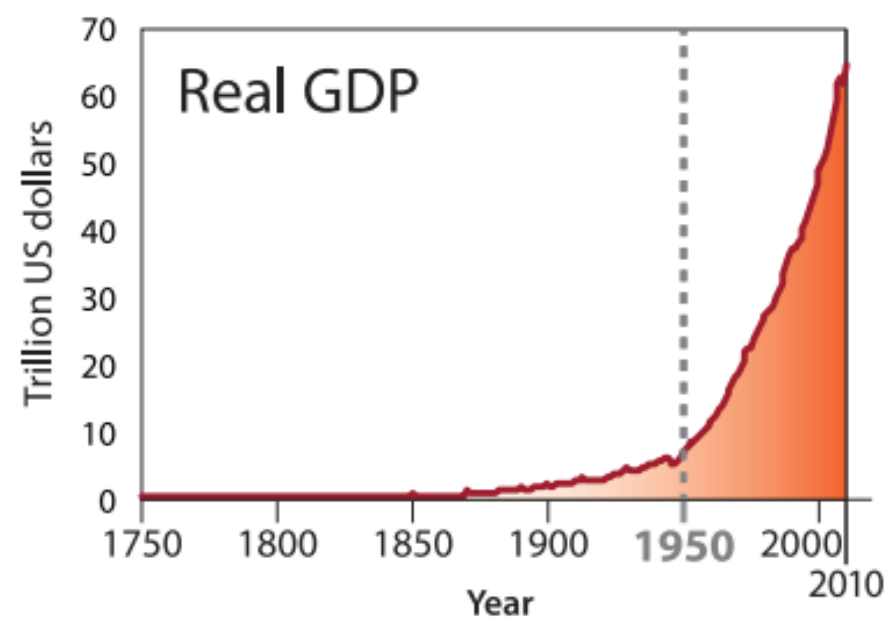
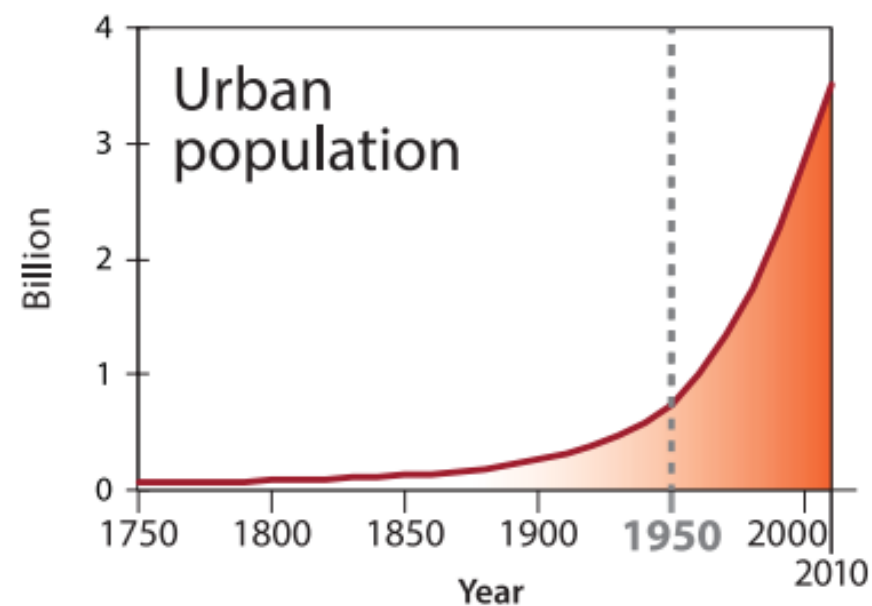
Marel

Pipar TBWA

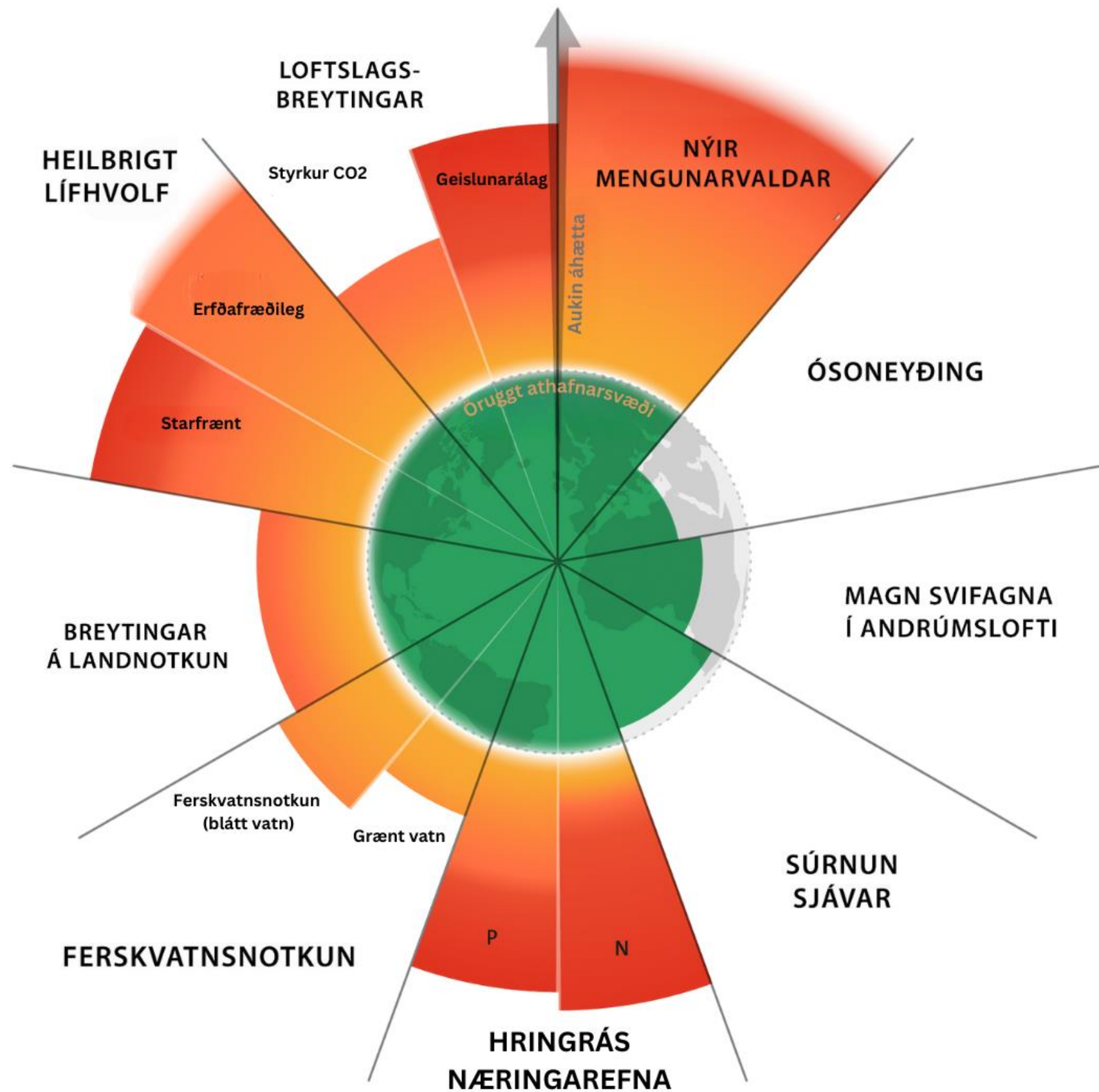
SJÁVARÚTVEGS
RÁÐSTEFNAN
2023

Hróðunin mikla

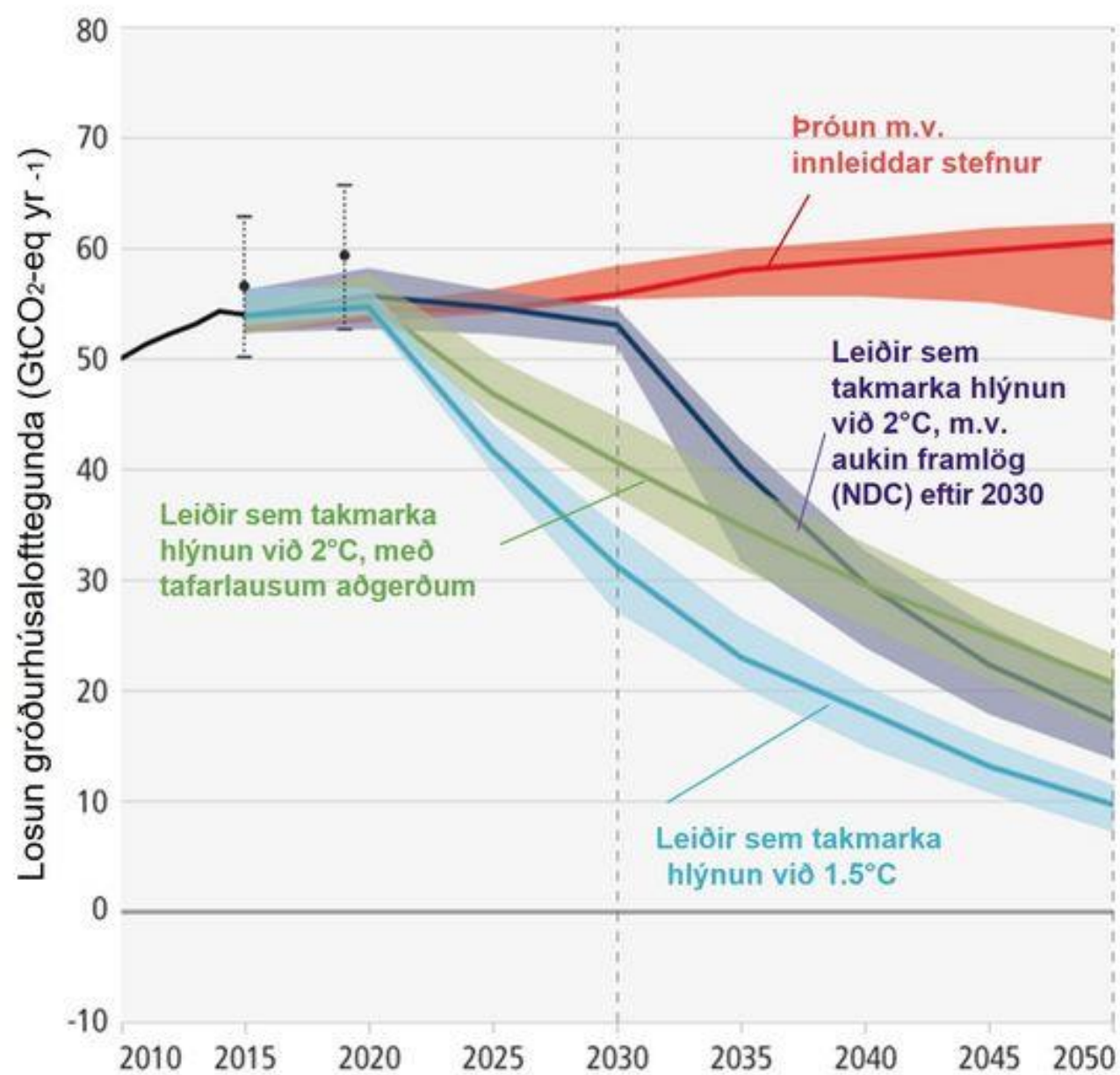

Þolmörk Jarðar

- Loftslagsbreytingar eru eitt af 9 skilgreindum þolmörkum Jarðar
- Höfum nú þegar farið yfir 6 af þessum þolmörkum

Óbreytt ástand: 2,4-2,8°C hlýnun 1,5°C ennþá möguleiki

Seðlabankinn og sjálfbærni

Fjármálaeftirlit – sjálfbærnitengd áhætta hluti af eftirliti, m.a. með tilkomu SFRD og EU Taxonomy

Peningastefna – áhrif loftslagsbreytinga og loftslagsaðgerða á verðbólgu og miðlun peningastefnu

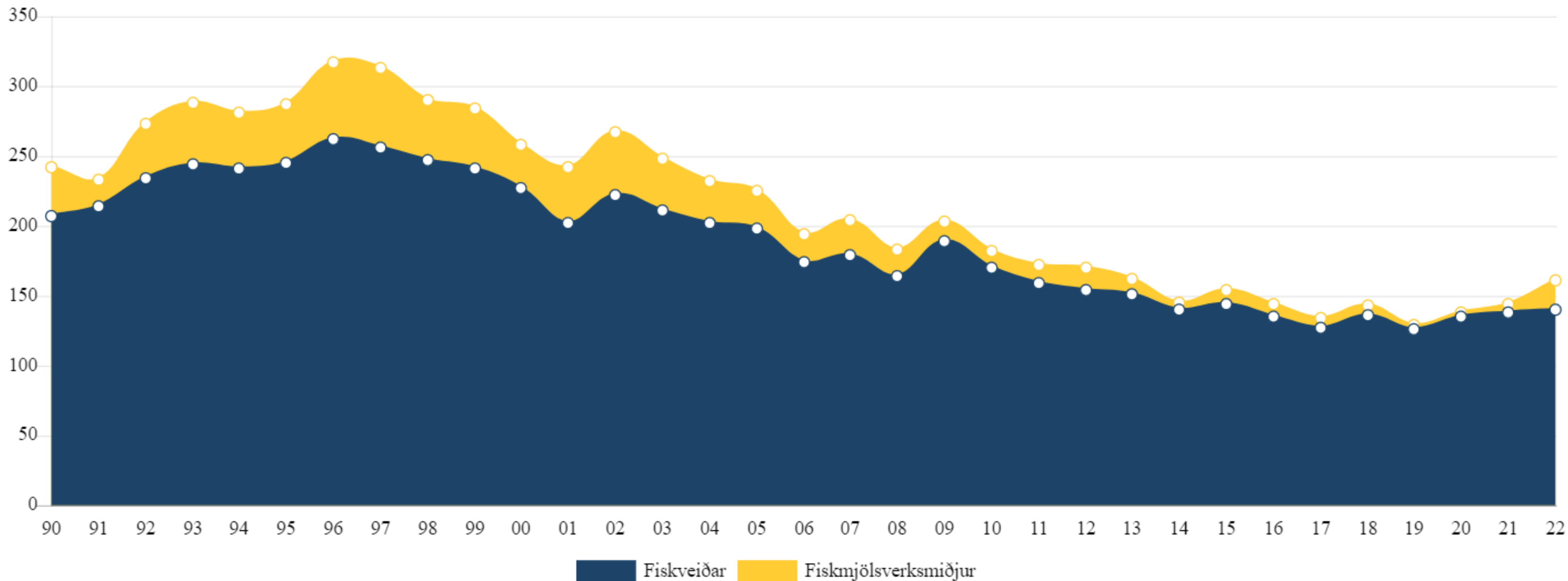
Fjármálastöðugleiki – gjaldeyrisforði og sviðsmyndagreiningar

Rekstur – draga úr losun frá eigin rekstri og stuðla að bindingu

Heildarlosun tæplega helmingi minni á undanföörnum árum en hún var undir lok síðustu aldar

Olíunotkun í sjávarútvegi

Í þúsundum tonna

Þrítugföldun á 30 árum!

- 20% aukning í framleiðni þorskflaka
- Þrítugföld aukning í nýtingu aukaafurða
- 80% af þorski nýtt að jafnaði

Tvær gerðir loftslagstengdrar áhættu

Raunlæg áhætta – vegna loftslagsbreytinganna sjálfra

Umbreytingaráhætta – vegna loftslagsaðgerða

Raunlæg áhætta

-> vegna afleiðinga loftslagsbreytinganna sjálfra

- Hlýnun sjávar: hlýsjávartegundir auka útbreiðslu en stofnstærðir og útbreiðsla kaldsjávartegunda dregst saman, aðrar tegundir taka sér bólfestu sem gætu haft áhrif á lífríkið (t.d. steinkrabbi, sindraskel)
- Súrnun sjávar: almennt neikvæð áhrif líkt og á kalkmyndandi lífríki og fiska. Getur valdið hruni í stofnstærðum ákveðinna lífvera

Umbreytingaráhætta

-> vegna loftslagsaðgerða

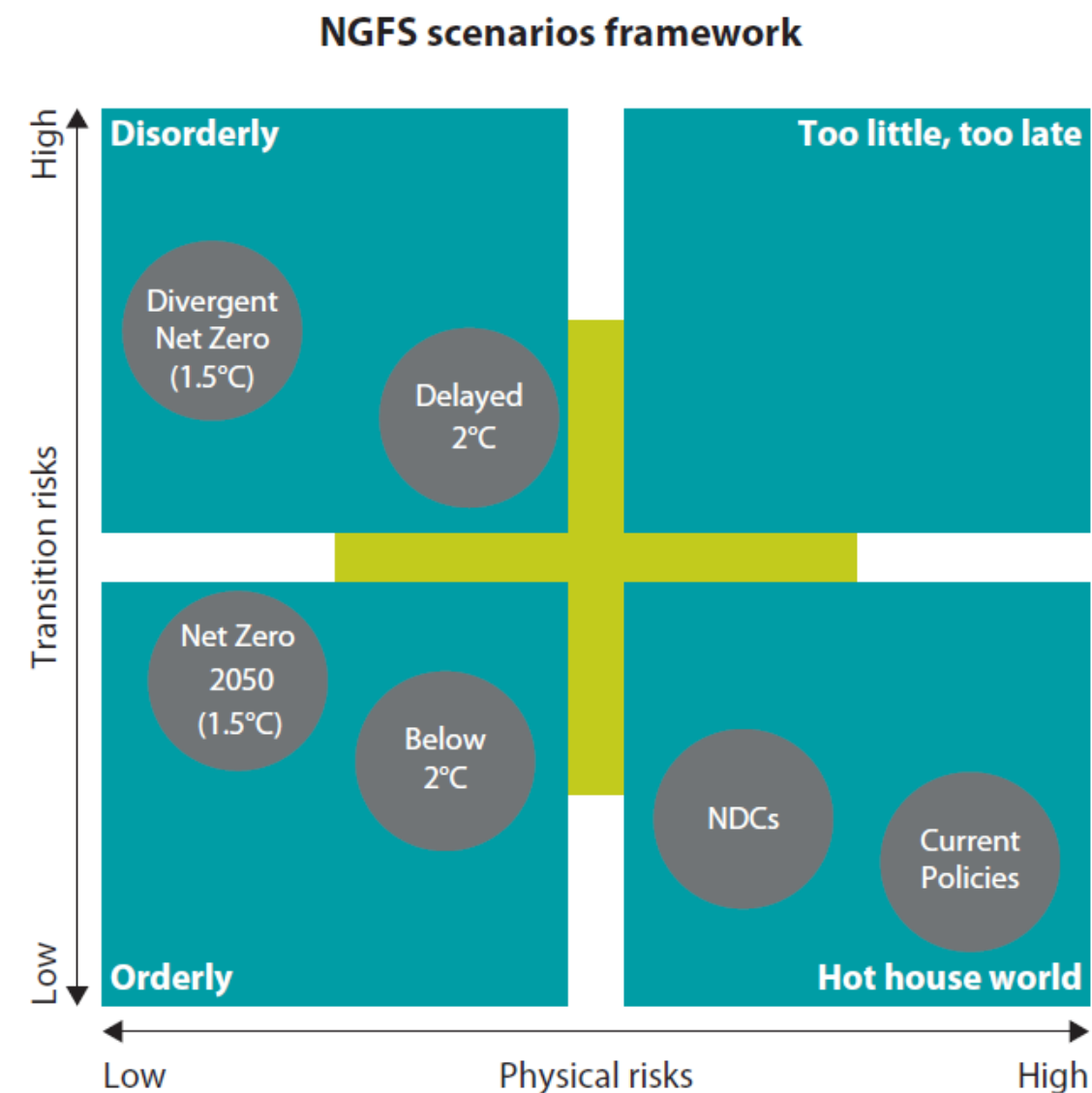
- Breytingar á lögum og reglugerðum
- Kröfur um að skipta yfir í loftslagsvæna tækni og innviði
- Orðsporsáhætta fyrir íslenskt atvinnulíf
- Breytingar á neysluhegðun og viðhorfi neytenda

Fjármálastöðugleiki og loftslagssviðsmyndir

- Loftslagstengd áhætta mun fela í sér áskorun fyrir sjávarútveginn, fjármálakerfið og hagkerfið í heild sinni
- Loftslagssviðsmyndir gera ráð fyrir mismunandi þróun umbreytingaráhættu og raunlægrar áhættu

Sviðsmyndir NGFS

- Allt í allt 4 sviðsmyndir sem byggja á að markmiðum Parísarsamkomulagsins sé náð
- Tvær sem sýna skipulega (orderly) umbreytingu
- Tvær sýna óskipulega (disorderly) umbreytingu
- Tvær sem byggja á taumlausri hlýnun (hot house world) og að markmiðum samkomulagsins sé ekki náð
  - Landsframlög einstakra ríkja (NDC)
  - Núverandi stefnur (current policies)

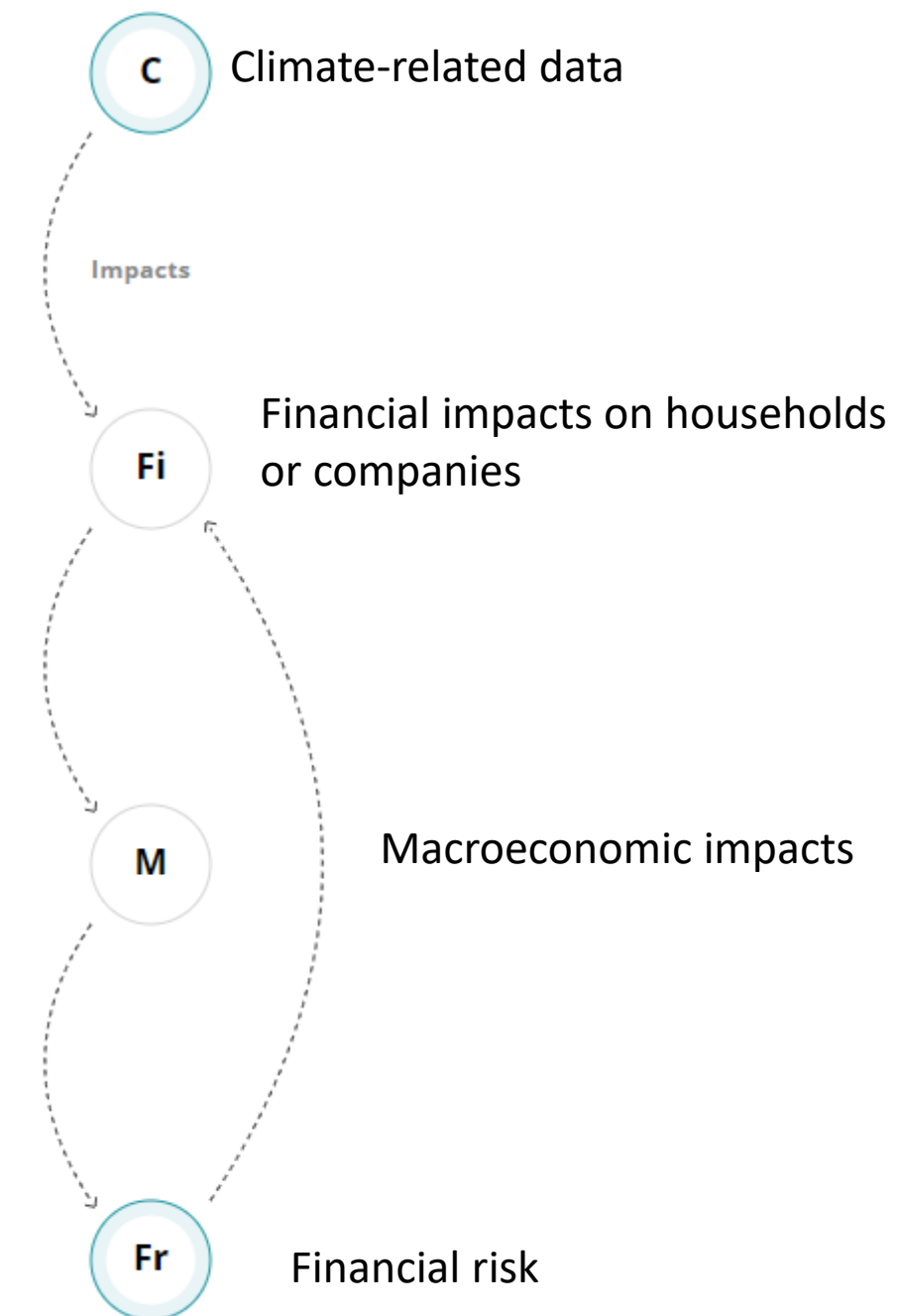

Positioning of scenarios is approximate, based on an assessment of physical and transition risks out to 2100.

Sviðsmyndagreining í hnotskurn

- Loftslagstengd gögn
  - Ítarlegar upplýsingar um orkunotkun, landnotkun, losun, hitastig o.fl. er að finna innan sviðsmyndanna
- Fjárhagsleg áhrif á heimili og/eða fyrirtæki
  - Mismunandi sviðsmyndir munu hafa mismunandi áhrif á heimili og fyrirtæki vegna staðsetningar og eiginleika

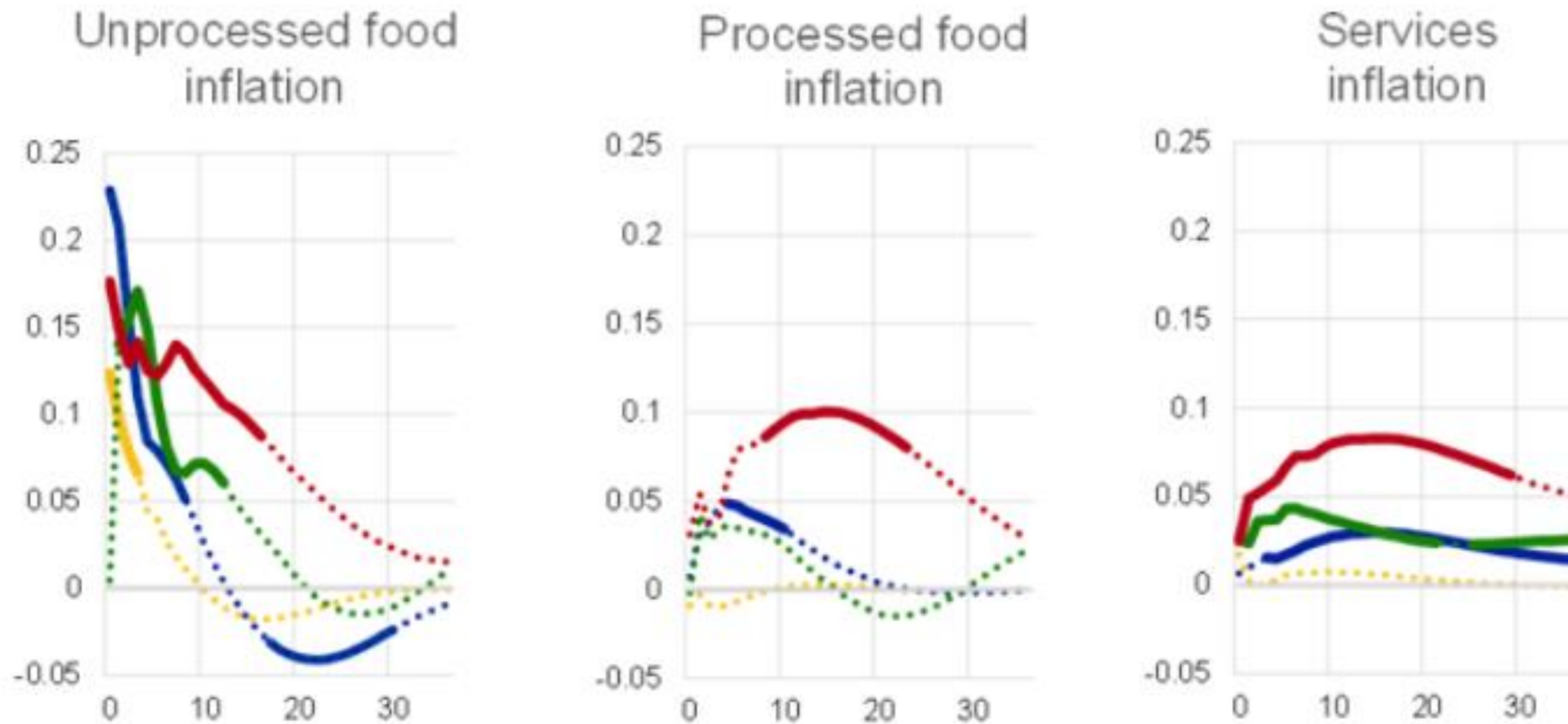
■ data is available in the scenarios

Hækkun meðalhitastigs og verðbólga í Evrópu

(x-axis: months after the shock; y-axis: percentage points)

Germany France Italy Spain

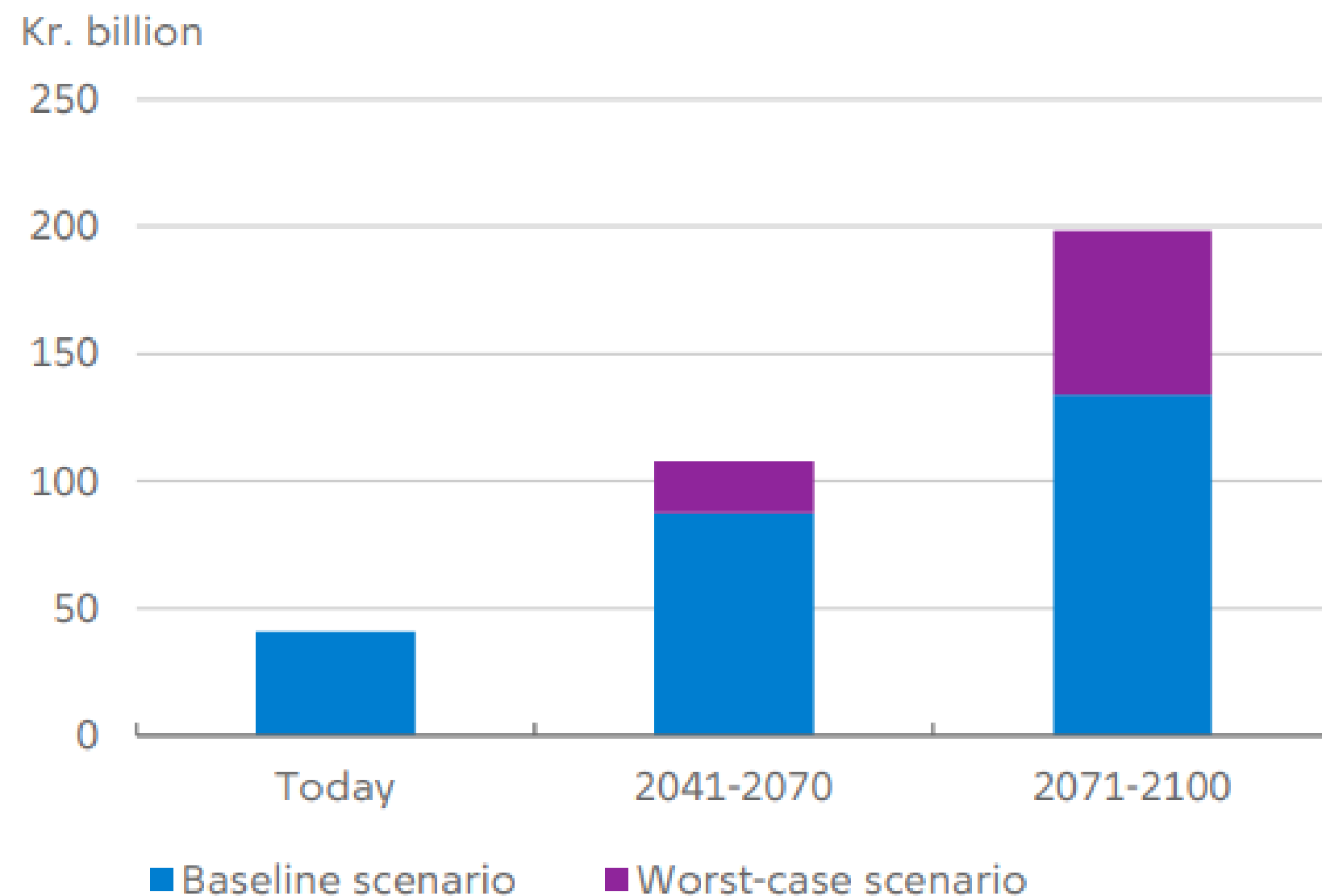

Hækkun yfirborðs sjávar og fasteignamarkaðurinn í Danmörku

- Danskar lánastofnanir útsettar fyrir umtalsverðri áhættu vegna veðs í fasteignum sem gætu verið í flóðahættu í framtíðinni
- 840 milljarðar ISK, allt að 4000 milljarðar ISK við lok aldar.

Exposures at risk of flooding in the four scenarios

Chart 1

1. Markmið, áhættuþættir & haghafar

- Kerfislæg áhætta eða áhrif á hagkerfið
- Val á áhættuþáttum

2. Hönnun sviðsmynda, forsendur

- Áhrif á aflabrogð og þar með landsframleiðslu og hagvöxt
- Áhrif á skuldastöðu ríkissjóðs og lánshæfismat ríkisins
- Möguleikar á auknu atvinnuleysi og gjaldþroti sjávarútvegsfyrirtækja

4. Beiting og miðlun

- Vekja fjármálafyrirtæki og aðra hagaðila til vitundar um veikleika í efnahagsreikningum og möguleg áhrif á fjármálastöðugleika
- Niðurstöður notaðar í eftirliti
- Aðstoð við vinnu stjórnvalda í stefnumótun

3. Mat á efnahagslegum og fjárhagslegum áhrifum

- Aukið atvinnuleysi -> greiðsluerfiðleikar lántakenda fasteignalána banka og lífeyrissjóða
- Verðfall skuldabréfa og hlutabréfa -> skerðing lífeyrisréttinda
- Gjaldþrot sjávarútvegsfyrirtækja -> neikvæð áhrif á lánasafn bankanna

Skref 3: umbreytingaráhætta fyrir bankakerfið

Tafla 1 Brún fyrirtækjalán í árslok 2021

ISAT	Atvinnugrein	Hlutdeild í brúnum lánnum	Hlutdeild í heildarlánnum til fyrirtækja
A03	Fiskveiðar og fiskeldi	80,0%	7,2%
H50	Flutningar á sjó og vatnaleiðum	10,2%	0,9%
C24	Framleiðsla málma	4,4%	0,4%
	Aðrar brúnar atvinnugreinar	5,4%	0,5%
	Samtals		9,0%

Í átt að sjálfbærni

- Snemmbúnað og skipulagðar aðgerðir lágmarka umbreytingaráhættu og draga úr raunlægri áhættu
  - Fiskveiðistjórnun, minni olíunotkun og losun vegna kælimiðla og úrgangs
  - Aukin hringrás (úrgangur, veiðarfæri, umbúðir)
- Aukin upplýsingagjöf og gagnsæi liður í að draga úr áhættu
  - Skýrar áætlanir um endurnýjun fiskiskipaflotans
  - Víðtæk og samfelld vöktun
  - Aukin sjálfbærniupplýsingagjöf

Takk fyrir

Flutningsleiðir náttúrutengdrar áhættu

